

Република Србија
ПРИВРЕДНИ АПЕЛАЦИОНИ СУД
8 Пж 3958/18
15.01.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

ПРИВРЕДНИ АПЕЛАЦИОНИ СУД у већу састављеном од судије Биљане Суботић, као председника већа, судије Миле Ђорђевић и судије Јасминке Обућине, као чланова већа, у правној ствари тужиоца „Луне Миловановић“ д.п. – у стечају из Баваништа, Вељка Лукића бр. 1, кога заступа адвокат Александар Николић из Београда, против туженог АА из ..., место ..., кога заступа адвокат Марковић Лазар из Панчева, ради исплате, вредност предмета спора 40.309.443,13 динара, одлучујући о жалби тужиоца изјављеној против пресуде Привредног суда у Панчеву П 139/17 од 07.05.2018. године, на седници већа одржаној дана 15.01.2020. године, донео је следећу:

ПРЕСУДУ

I ДЕЛИМИЧНО СЕ ПРЕИНАЧАВА пресуда Привредног суда у Панчеву П 139/17 од 07.05.2018. године, у ставу другом изреке, којом је одбијен је тужбени захтев којим је тужилац тражио да суд обавезе туженог да му исплати износ од 15.661.400,24 динара са законском затезном каматом на износ главнице од 5.940.186,26 динара почев од 02.04.2014. године па до исплате и **ПРЕСУЂУЈЕ**:

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени АА из ..., место ..., да тужиоцу, „Луне Миловановић“ д.п. – у стечају из Баваништа, исплати износ од 10.209.714,00 динара и то са законском затезном каматом на износ од 5.940.186,26 динара почев од 25.03.2016. године па до исплате, у року од осам дана од дана пријема преписа пресуде.

II ДЕЛИМИЧНО СЕ потврђује пресуда Привредног суда у Панчеву П 139/17 од 07.05.2018. године, у ставу другом изреке, у делу којим је одбијен тужбени захтев тужиоца којим је тражио да суд обавезе туженог да му исплати износ од 5.451.686,24 динара са законском затезном каматом од 02.04.2014. године па до исплате, као и законску затезну камату на износ од 488.500,02 динара почев од 02.04.2014. године па до исплате.

III ПРЕИНАЧАВА СЕ пресуда Привредног суда у Панчеву П 139/17 од 07.05.2018. године у ставу трећем изреке тако да сада гласи:

Свака страна сноси своје трошкове парничног поступка.

Образложење

Првостепеном пресудом Привредног суда у Панчеву П 139/17 од 07.05.2018. године, ставом првим изреке делимично је усвојен тужбени захтев и утврђена ништавост дела судског поравнања П 485/03 од 28.03.2003. године, закљученог између тужиоца и туженог пред Трговинским судом у Панчеву, у којем се утврђује да је СЗР за израду пуне опеке, црепа АА, ..., Циглана ... стекао право својине на 4/5 дела непокретности ДПП „Луне Миловановић“ из Баваништа, а које се односи на топ. ...,

као и дела судског поравнања П 1168/03 од 05.12.2003. године закљученог између тужиоца и туженог пред Трговинским судом у Панчеву, у којем се утврђује да је СЗР за израду пуне опеке, црепа АА, ..., Циглана ... стекао право својине на непокретности и то на топ. ... њива поред Делиблатског пута површине 36а и 08м2, као и одредбе „Странке су сагласне да питање вредности 1/5 дела на непокретностима из става 1. овог поравнања дефинитивно разреше као облигационо-правни однос у поступку који се води код општинског суда у предмету П 13/03, дакле као новчано потраживање којим се не дира у право својине утврђено овим поравнањем на непокретностима из става 1 овог поравнања“. Ставом другим изреке одбијен је тужбени захтев којим је тужилац тражио да суд обавезе туженог да му исплати износ од 15.661.400,24 динара са законском затезном каматом на износ главнице од 5.940.186,26 динара почев од 02.04.2014. године па до исплате. Ставом трећим изреке обавезан је тужилац да туженом накнади трошкове парничног поступка у износу од 2.398.500,00 динара, у року од осам дана под претњом принудног извршења.

Благовременом жалбом наведену пресуду у ставу другом и трећем изреке из свих законом прописаних разлога побија тужилац са предлогом да другостепени суд првостепену пресуду у ставу другом и трећем изреке преиначи или укине и сам донесе одлуку. Жалбом се указује да пресуда има недостатака због којих се не може испитати, њена изрека је неразумљива и противречна. Такође се жалбом истиче да се не може прихватити дато образложење у односу на донет став други изреке пресуде, посебно што предмет тужбеног захтева и није био утврђење ништавости целокупног поравнања, већ само делимична ништавост предметних судских поравнања, да ништавост поравнања није утврђена у односу на остале катастарске парцеле већ само у односу на парцелу ... КО ..., што значи да је оно и даље на снази, односно да није ништаво. Жалилац сматра да је доказао постојање свог потраживања од туженог, да је висина утврђена правилно путем извођења доказа од стране вештака економске струке ББ од 04.04.2014. године из којих разлога сматра да је његов тужбени захтев у том делу основан. Предложио је да суд приликом одлучивања о трошковима парничног поступка, обзиром на постигнути успех тужиоца, те на усвајајући део тужбеног захтева, одреди да свака страна сноси своје трошкове или једна другој накнади сразмеран део трошкова.

Одговором на жалбу тужиоца тужени је жалбу оспорио у целости указујући да је тужбу ваљало одбацити, обзиром да је питање противвредности 1/5 непокретности требала да буде решена пред Општинским судом у Ковину према садржини поравнања. Предложио је да суд жалбу као неосновану одбије.

Испитујући правилност првостепене пресуде у смислу одредби члана 386. став 1. Закона о парничном поступку, Привредни апелациони суд налази да је жалба тужиоца делимично основана.

У поступку доношења побијане пресуде нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка прописане чл. 374. став 2. Закона о парничном поступку, на које овај суд као другостепени суд пази по службеној дужности. Неосновано се жалбом указује да је првостепена одлука нејасна. Првостепена одлука у побијаном делу нема недостатака због којих се њена правилност не може испитати, разлози за донету одлуку су дати и јасни.

Из утврђеног чињеничног стања произилази да су парничне стране у парничном поступку који се водио под бројем П 485/03 пред Привредним судом у Панчеву, а који поступак је покренут ради утврђења да је ништав Уговор о закупу закључен 09.04.1998. године између тужиоца као закуподавца и туженог као закупца, а којим је тужени закупио површину од 6 ха 92 а и 75 м2 и да исти не производи дејство, а као евентуални тужбени захтев је постављен захтев да се наведени уговор раскине. У наведеном поступку тужени СЗР АА, ..., циглана ..., поставио је противтужбени захтев

којим је тражио да се утврди да је исти по основу доградње, реконструкције и инвестиционих улагања сопственим средствима стекао право сусвојине на једној половини непокретности тужиоца-противтуженог на парцели топ број ..., површине бха 92а и 75м² и да се наведена својина упише, што је тужени дужан признати и трпети и као евентуални тужбени захтев да му тужилац на основу неоснованог обогаћења по основу инвестиционог улагања исплати износ од 9.935.305,00 динара. У наведеном поступку дана 28.03.2003. године под бројем П 485/03 закључено је судско поравнање којим су парничне стране сагласно утврдиле да је тужени-противтужилац по основу грађења нових објеката, реконструкције и адаптације постојећих објеката сопственим средствима, а на основу сагласности тужиоца-противтуженог стекао право својине на 4/5 дела непокретности и то парцела топ ... циглана, управна зграда, трафо станица, надстрешницама пећи, надстрешницама за сушење и складиштење сирових производа, бунарима, гаража, помоћним објектима, магацину и радионици, пословно-управној згради у изградњи, економском дворишту и неплодно поред Делиблатског пута површине бха 92а и 75м², као и на парцелама топ број ..., ..., ..., ..., ..., ..., ..., ..., ..., што је тужилац дужан да призна и трпи и сагласан да се тужени-противтужилац упише као власник на 4/5 дела на горе наведеним некретнинама у земљишним књигама. Такође су наведеним поравнањем странке се сагласиле да од дана закључења поравнања раскину имовинску заједницу на горе наведеним некретнинама, а према споразуму од 26.03.2003. године с тим што ће тужени-противтужилац купопродајну цену која ће се утврдити између странака за преостали сувласнички део уплатити наменски по налогу тужиоца-противтуженог.

Из утврђеног чињеничног стања даље произилази да је по тужби ДП „Луне Миловановић“ из Баваништа, овде тужиоца, а против овде туженог 26.08.2003. године пред Трговинским судом у Панчеву поднета тужба ради утврђења ништавости поравнања закљученог пред Привредним судом у Панчеву П бр. 485/03 дана 28.03.2003. године. У наведеном поступку дана 05.12.2003. године закључено је судско поравнање под бројем П 1168/03, којим је сагласно утврђено да је тужени по основу улагања у реконструкцију и адаптацију постојећих објеката и изградњу нових објеката сопственим средствима, а на основу сагласности тужиоца стекао право својине на непокретностима и то на парцели ..., ..., ..., ... и ..., укупне површине 16 ха 76а и 03м² у целини, односно 1/1 дела, да је тужилац сагласан и дозвољава туженом да упише своје право својине на непокретностима, као и да су сагласни да питање 1/5 дела на непокретностима из става 1 поравнања разреше као облигационо-правни однос у поступку који се води пред Општинским судом у Ковину у предмету 113/03, као новчано потраживање којим се не дира у право својине утврђено поравнањем на непокретностима из става 1 поравнања. Овим поравнањем парничне стране су сагласно изјавиле да су коначно и неопозиво уредиле своје стварно-правне односе у погледу својине на непокретностима које су биле предмет раније закљученог поравнања П бр. 485/03 од 28.03.2003. године.

Предмет овде тужбеног захтева је захтев да се утврди да је ништаво поравнање П 485/03 од 28.03.2003. године и поравнање П 1168/03 од 05.12.2003. године, оба закључена пред Трговинским, односно Привредним судом у Панчеву, и то у делу којим је утврђено да је тужени стекао право својине на 4/5 дела непокретности, односно 1/1 дела непокретности које се односи искључиво на катастарску парцелу топ ..., њива поред Делиблатског пута површине 36 ари 08 м², као и одредбе поравнања од 05.12.2003. године: „Странке су сагласне да питање вредности 1/5 дела на непокретностима из става 1 овог поравнања дефинитивно разреше као облигационо-правни однос у поступку који се води код Општинског суда у предмету П 13/03, као новчано потраживање којим се не дира у право својине утврђено овим поравнањем на непокретностима из става 1 поравнања“.

Првостепени суд је одлучујући о том делу тужбеног захтева исти усвојио те утврдио ништавост траженог дела судског поравнања, јер су у моменту закључења судског поравнања непокретности које су биле предмет његовог закључења су се налазиле у режиму друштвене својине, налазећи да је отуђење непокретности из друштвене својине учињено супротно одредбама члана 14. Закона о промету непокретности, које је због тога ништаво, односно због чега је тужбени захтев основан.

Из утврђеног чињеничног стања даље произилази да је тужени на основу закљученог последњег поравнања уписан као власник непокретности, парцеле ... као и зграда уписаних на њој, циглане, управне зграде, трафо станице, економског дворишта; парцеле број ... ,парцеле ... и то по земљишно књижном улошку број ... КО ... од 02.03.2004. године. Према садашњем стању у листу непокретности број ... КО ... произилази да је тужени уписан као власник зграда и свих непокретности, како зграда тако и земљишта под објектом и земљишта уз објекат на катастарској парцели број ..., затим је уписан као власник на парцели ... и на парцели Из утврђеног чињеничног стања произилази да је након закључења поравнања, тужени био уписан као власник и парцеле број ..., а која је након тога у поступку реституције враћена трећем лицу и према изводу из листа непокретности из 2013. године треће лице ВВ је уписан као власник на парцели број Тужени није уписан као власник на парцели број ..., а у ком делу је и утврђена ништавост оба судска поравнања.

Из утврђеног чињеничног стања даље произилази да је побијаним другим ставом изреке првостепене одлуке одлучивано о делу тужбеног захтева којим је тужилац тражио накнаду на име 1/5 дела непокретности, у односу на које је поменути судским поравнањима утврђено да је тужени на основу улагања у непокретности стекао право својине на 4/5 дела непокретности, а на 1/5 дела непокретности је стекао право својине на свим непокретностима које су биле предмет судског поравнања, дакле на зградама и земљишту испод зграде и око зграде, на парцели ..., на непокретностима на парцели ..., на парцели ... и на парцели ..., уз обавезу да облигационо правне односе по основу вредности 1/5 непокретности реше накнадно. Поравнањем закљученим пред судом под бројем П 485/03 од 28.03.2003. године парничне стране су констатовале да је тужени стекао право својине на основу улагања на наведеним непокретностима у висини од 4/5 дела непокретности, уз сагласност да ће купопродајну цену утврдити споразумом између странака за преостали сувласнички део. Поравнањем закљученим пред судом под бројем П 1168/03 од 05.12.2003. године странке су коначно и неопозиво уредиле стварно-правне односе у погледу својине на непокретностима које су биле предмет раније закљученог поравнања од 28.03.2003. године и утврдиле да је тужени на основу улагања у реконструкцију и адаптацију постојећих објеката сопственим средствима стекао право својине на свим наведеним непокретностима 1/1 и то ..., ..., ..., ... и ... као и да ће питање вредности 1/5 дела на непокретностима разрешити као облигационо-правни однос у поступку који се води пред Општинским судом у Ковину П 13/03 као новчано потраживање којим се не дира у право својине.

Пресудом Привредног суда у Панчеву П 139/17 од 07.05.2018. године, првостепени суд је, поступајући у оквиру постављеног тужбеног захтева, утврдио да је судско поравнање П 485/03 од 28.03.2003. године ништаво у делу којим је утврђено да је тужени стекао право својине на 4/5 дела непокретности а које се односи на парцелу ..., као и део судског поравнања П 1168/03 од 05.12.2003. године, у делу којим се утврђује да је тужени стекао право својине на непокретности на парцели ... њива поред Делиблатског пута површине 36а и 8м2, као и ништавост одредбе којом су странке сагласне да питање вредности 1/5 дела на непокретностима из става 1 овог поравнања разреше као облигационо-правни однос у поступку који се води код Општинског суда

П 13/03, као новчано потраживање којим се не дира у право својине утврђено поравнањем, а у ком делу одлука није ожалбена.

Првостепени суд је одлучујући о делу захтева којим је тужилац тражио противвредност поменуте 1/5 на непокретностима на којима се тужени, по основу поменутих судских поравнања уписао као власник, наведени тужбени захтев одбио, наводећи да је пазећи по службеној дужности на ништавост поравнања, обзиром да се истим располагало на непокретностима у друштвеној својини супротно одредбама Закона о промету непокретности, те супротно прописаној процедури за отуђење друштвене својине, ценио да је захтев за исплату накнаде неоснован, јер је као претходно питање ценио да је целокупно поравнање ништаво.

Овакав материјално правни закључак првостепеног суда се не може прихвати из следећих разлога.

Суд на ништавост пази по службеној дужности, али се исто тако креће у оквиру постављеног тужбеног захтева. Судско поравнање је споразум међу парничним странама о праву које је предмет спора. Својство поравнања као материјално-правног уговора предвиђено је одредбама члана 1089. Закона о облигационим односима, који у одредби члана 1098. прописује и да одредбе поравнања чине целину, па ако је једна одредба ништавна цело поравнање је ништаво, изузев када се из самог поравнања види да се оно састоји из независних делова. Судско поравнање има снагу уговора али и снагу судске одлуке јер представља извршну исправу на којој се може тражити принудно извршење.

У конкретном случају, по оцени другостепеног суда, из садржине судских поравнања произилази да је њима располагано за више независних непокретности, уписаних на различитим парцелама, што значи да се и сама поравнања састоје из независних делова. На основу закљученог судског поравнања тужени је уписан као власник на основу судског поравнања, на непокретностима које се налазе на катастарској парцели ..., ..., ... и ... што значи да је судско поравнање произвело дејство извршне исправе. Иако је предмет поравнања била и парцела ..., њива поред Делиблатског пута површине 36а и 08м2, тужени се на истој није уписао као власник. Ставом првим побијане одлуке утврђена је ништавост поравнања управо у односу на поменуту парцелу број Другостепени суд, обзиром да се судско поравнање састоји из независних делова и да се овде тужбеним захтевом тражи само ништавост једног његовог дела, а који се односи на једну парцелу, не прихвата закључак првостепеног суда да се о ништавости поравнања пази по службеној дужности. Ово полазећи од тога да поравнање има карактер судске одлуке, да је у конкретном случају иста произвела дејство, јер се на основу ње тужени уписао као власник непокретности уписаних на катастарским парцелама ..., ..., ... и ..., а посебно што овде тужилац тужбеним захтевом тражи само делимичну ништавост поравнања. Из тих разлога се не може прихватити ни закључак првостепеног суда да је неоснован захтев тужиоца да потражује противвредност 1/5 дела непокретности, на којима се тужени на основу судског поравнања, које није оглашено ништавим, и производи правно дејство судске одлуке и уписао као власник непокретности, и то на катастарској парцели број ..., ..., ... и

Из утврђеног чињеничног стања произилази да је у конкретном случају на основу поравнања чију ништавост тужилац није у целини ни тражио, тужени стекао право својине на поменутих непокретностима и то на основу улагања у исте непокретности, а којим су судским поравнањима парничне стране дефинисале да је тужени уложио средства која представљају вредност 4/5 дела непокретности која му се поравнањем преносе. Из наведеног се закључује да вредност 1/5 дела на непокретностима тужени није исплатио тужиоцу. Тачно је да су поменутих поравнањем парничне стране предвиделе да ће развргнути своју имовинску заједницу

и решити питање вредности 1/5 непокретности, а након тога су закључили поравнање П 1168/03 од 05.12.2003. године којим су се договориле да тужени постане власник предметних парцела 1/1 а да питање вредности 1/5 дела на непокретностима разреше као облигационо-правни однос у поступку пред Општинским судом у Ковину под број П 13/03, а није било спорно да то нису учиниле. Тачно је да је овде побијаном одлуком Привредног суда у Панчеву у ставу првом изреке утврђена ништавост дела поравнања којим је управо постигнута наведена сагласност у вези са разрешењем облигационо-правног односа у поступку код Општинског суда у Ковину у предмету П 13/03. По оцени другостепеног суда наведеном одредбом, чија је ништавост утврђена овом одлуком није утврђено ни дефинисано облигационо право тужиоца на вредности 1/5 дела непокретности отуђене поравнањем, већ је само дефинисан њихов споразум на који начин ће регулисати намирeње вредности 1/5 дела на непокретности од стране туженог тужиоцу. Из стања у списима произилази да поступак пред Општинским судом у Ковину број П 13/03 је правноснажно окончан одбачајем тужбе, а у току поступка није било спорно да парничне стране нису разрешиле облигационо правни однос у вези за противвредношћу 1/5 поравнањем прометованих непокретности. Дакле, утврђење ништавости наведене одредбе поравнања, по оцени другостепеног суда не значи да тужени нема право да захтева противвредност 1/5 дела непокретности. Ово посебно стога што из утврђеног чињеничног стања произилази да су саме парничне стране у закљученим судским поравнањима постигле сагласност да је тужени право својине на 4/5 дела непокретности које су му пренете стекао на основу улагања, што значи да је преостала 1/5 дела непокретности, чију вредност тужени тужиоцу није надокнадио. Непоступањем туженог по оцени другостепеног суда тужени је тужиоцу учинио штету, те тужилац има право захтевати накнаду штете по правилима Закона о облигационим односима.

Одлуку о праву тужиоца да захтева новчану противвредност 1/5 непокретности, прометоване наведеним судским поравнањем, другостепени суд је донео имајући у виду чињеницу да иако закључена судска поравнања нису правно ваљана, од стране тужиоца није захтевана њихова ништавост у целини, чега последица би била да свака страна враћа оно што је примила на основу ништавог уговора, па имајући у виду да иста производе дејство, јер се на основу поменутих судских поравнања тужени налази почев од 2004. године у државини и власништву непокретности које су поравнањем му пренете, то је ценио да је на тај начин, непоступањем туженог да тужиоцу исплати противвредност 1/5 непокретности, тужени причинио штету тужиоцу коју му је дужан надокнадити.

Из утврђеног чињеничног стања произилази да је првостепеном суду дана 24.03.2016. године достављен налаз и мишљење вештака, које доказе је првостепени суд извео и то: ГГ из ... из којег произилази да вредност непокретности уписаних на катастарској парцели број 5393/2 на дан вештачења укупно износи 36.947.000,00 динара, из чега произлази да 1/5 ових вредности износи 7.389.000,00 динара, а из налаза и мишљења вештака ДД достављеног дана 25.03.2016. године произилази да је тржишна вредност непокретности на којима је тужени био укњижен као власник након закључених принудних поравнања на дан 17.12.2003. и 02.03.2004. године, и то на катастарској парцели број ..., ... и ..., као и ... њихова укупна вредност на дан вештачења износи 14.103.570,00 динара, а 1/5 вредности износи 2.820.714,00 динара.

По оцени другостепеног суда, ценећи да је тужени на основу наведених судских поравнања стекао право својине на непокретностима које су биле предмет поравнања, а да је 4/5 вредности наведених непокретности стекао по основу извршеног улагања и адаптације, то произилази да је причинио штету тужиоцу јер му је умањио имовину за 1/5 наведених непокретности. Како из наведених налаза предмет налаза није била непокретност на парцели 5395, јер се на истој тужени није уписао као власник, а чија је

ништавост у овом поступку утврђена, и како из истих произилази да 1/5 дела наведених непокретности укупно износи 10.209.714,00 динара, то је суд ценио да на дан вештачења, 25.03.2016. године тужиоцу припада вредност 1/5 вредности непокретности у односу на које је тужени укњижио своје право својине по основу закљученог судског поравнања, а које није оглашено ништавим. Ово с тога јер је неплаћањем 1/5 вредности непокретности, а коју 1/5 вредности непокретности тужени иако је стекао закљученим судским поравнањем, није стекао по основу улагања и реконструкције, већ је остао у обавези да исту исплати тужиоцу. Како то није учинио, то је истом причинио штету то је у обавези да му наведену штету сходно одредбама члана 154. Закона о облигационим односима накнади. Вредност 1/5 непокретности другостепени суд је утврдио, обзиром да је у првостепеном поступку, из достављених налаза и мишљења вештака у првостепеном поступку на дан вештачења, утврђено да на дан вештачења 1/5 вредности непокретности које је тужени пренео у својину на основу закључених поравнања, и на којима се након закључених поравнања тужени и уписао као власник износи укупно 10.209.714,00 динара, применом одредби чл. 185, став 2 Закона о облигационим односима .

Из тих разлога другостепени суд је првостепену одлуку у ставу другом изреке делимично преиначио и тужбени захтев усвојио, а у преосталом делу тужбени захтев одбио. Одлуку о захтеву за законску затезну камату другостепени суд је досудио сходно постављеном тужбеном захтеву, од дана утврђења висине штете, односно сачињавања налаза, односно доношења судске одлуке.

При доношењу одлуке суд је имао у виду и да је у току поступка предат налаз и мишљење вештака ББ, али налази да је исти сачињен на основу укупне вредности објеката и земљишта на дан вештачења проценом ревалоризовано у складу са кретањем цена на мало, да је висина штете израчуната супротно одредби члана 189. Закона о облигационим односима, због чега није био коришћен за доношење ове одлуке.

Одлуку о трошковима суд је донео применом одредбе члана 153., 154, 158 и 165 Закона о парничном поступку, обзиром да су и тужилац и тужени делимично успели у спору, па је одлучио да свака странка сноси своје трошкове, и у том делу став трећи изреке преиначио.

Жалилац трошкове другостепеног поступка није тражио.

БС/ОПГ

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА – СУДИЈА
Биљана Суботић с. р.

Тачност отправка оверава